

قانون تصویب تشریفات (پروتکل) حفاظت از دریای خزر در برابر آلودگی
ناشی از منابع و فعالیت‌های مستقر در خشکی الحاقی به کنوانسیون
چهارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر
مصوب ۱۳۹۴/۵/۱۸

درباره‌ی قانون

«لایحه تصویب تشریفات (پروتکل) حفاظت از دریای خزر در برابر آلودگی ناشی از منابع و فعالیت‌های مستقر در خشکی الحاقی به کنوانسیون چهارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر» بنا به پیشنهاد سازمان محیط زیست در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۲/۹/۱۷ هیئت وزیران به تصویب رسید و برای طی تشریفات قانونی به مجلس شورای اسلامی ارسال شد. در مقدمه‌ی توجیهی این لایحه آمده است: نظر به اهمیت حفاظت از محیط زیست دریایی و مناطق ساحلی در برابر آلودگی‌ها و با توجه به ضرورت اتخاذ تدابیر ویژه در سطح ملی و بین‌المللی و بهره‌مندی از مساعدت‌های منطقه‌ای به منظور جلوگیری از تهدیدات زیست‌محیطی و کاهش صدمات ناشی از منابع و فعالیت‌های مستقر در خشکی حومه‌ی دریای خزر، این لایحه برای طی مراحل قانونی تقدیم می‌شود»

مجلس شورای اسلامی در تاریخ ۱۳۹۲/۱۰/۱۷ این لایحه را جهت بررسی به کمیسیون کشاورزی، آب و منابع طبیعی مجلس به عنوان کمیسیون اصلی ارسال کرد که کمیسیون مذکور با الحاق یک تبصره به ماده واحد، این لایحه را در جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۳/۲/۲۲ به تصویب رساند و گزارش آن را به مجلس ارائه کرد. این لایحه در تاریخ ۱۳۹۴/۵/۱۸ در صحن علنی مجلس مطرح شد و با اصلاحاتی به تصویب نمایندگان رسید و برای طی روند قانونی مذکور در اصل (۹۴) قانون اساسی، به موجب نامه‌ی شماره ۴۲۳/۳۵۵۵۰ مورخ ۱۳۹۴/۵/۲۴ به شورای نگهبان ارسال شد. شورای نگهبان با تشکیل جلسه در تاریخ ۱۳۹۴/۶/۴ این مصوبه را بررسی کرد و مفاد آن را مغایر با موازین شرع و قانون اساسی ندانست و نظر خود در این خصوص را طی نامه‌ی شماره ۹۴/۱۰۲/۲۶۸۴ مورخ ۱۳۹۴/۶/۴ به مجلس شورای اسلامی اعلام کرد.

تاریخ مصوبه مجلس شورای اسلامی: ۱۳۹۴/۵/۱۸

تاریخ بررسی در شورای نگهبان: ۱۳۹۴/۶/۴

ماده واحد- تشریفات (پروتکل) حفاظت از دریای خزر در برابر آلودگی ناشی از منابع

و فعالیت‌های مستقر در خشکی الحاقی به کنوانسیون چهارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر مورخ ۱۳۹۱/۹/۲۲ هجری شمسی (برابر با ۲۰۱۲/۱۲/۱۲ میلادی) مشتمل بر بیست و نه ماده و پنج پیوست، به شرح ضمیمه تصویب می‌شود. تبصره- رعایت اصل یکصد و سی و نهم (۱۳۹) قانون اساسی در اجرای ماده (۲۱)^۱ و اصل هفتاد و هفتم (۷۷) قانون اساسی در اجرای ماده (۲۳) تشریفات (پروتکل)^۲ الزامی است.

بسم الله الرحمن الرحيم

تشریفات (پروتکل) حفاظت از دریای خزر در برابر آلودگی ناشی از منابع و فعالیت‌های مستقر در خشکی الحاقی به کنوانسیون چهارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر

مقدمه

...

ماده ۱- ...

ماده ۲۰- تأمین بودجه

۱- طرف‌های متعاقد به منظور تحقق اهداف این تشریفات (پروتکل)، تا حد امکان تأمین منابع مالی برای تدوین و اجرای برنامه‌ها، پروژه‌ها و اقدامات مربوط را تضمین خواهند کرد. به این منظور، طرف‌های متعاقد:

الف- منابع مالی داخلی موجود را تعهد خواهند نمود.

ب- تدارک منابع مالی از منابع و سازوکارهای تأمین بودجه دوجانبه یا چندجانبه، از جمله کمک‌ها و وام‌ها را تشویق خواهند کرد.

پ- ...

۱. ماده (۲۱) لایحه تصویب تشریفات (پروتکل) حفاظت از دریای خزر در برابر آلودگی ناشی از منابع و فعالیت‌های مستقر در خشکی الحاقی به کنوانسیون چهارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر مصوب ۱۳۹۴/۵/۱۸ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۲۱- حل و فصل اختلافات

هرگونه اختلاف بین طرف‌های متعاقد در ارتباط با اجراء یا تفسیر مفاد این تشریفات (پروتکل)، به موجب ماده (۳۰) کنوانسیون حل و فصل خواهد شد.»

۲. ماده (۲۳) لایحه تصویب تشریفات (پروتکل) حفاظت از دریای خزر در برابر آلودگی ناشی از منابع و فعالیت‌های مستقر در خشکی الحاقی به کنوانسیون چهارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر مصوب ۱۳۹۴/۵/۱۸ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۲۳- تصویب اصلاحات و پیوست‌های تشریفات (پروتکل) و اصلاحات پیوست‌ها

هر یک از طرف‌های متعاقد می‌تواند اصلاح این تشریفات (پروتکل) یا افزودن پیوست‌هایی به آن یا اصلاح پیوست‌های آن را پیشنهاد نماید. این اصلاحات و پیوست‌ها توسط طرف‌های متعاقد تصویب و طبق مواد (۲۴) و (۲۵) کنوانسیون لازم‌الاجراء خواهند شد.»

دیدگاه مغایرت

طبق جزء (ب) بند (۱) ماده (۲۰) این مصوبه، طرف‌های متعاقد تدارک منابع مالی از منابع و سازوکارهای تأمین بودجه دوجانبه یا چندجانبه، از جمله کمک‌ها و وام‌ها را تشویق خواهند کرد. با عنایت به عام بودن واژه‌ی «وام‌ها» در این بند و نیز توجه به اینکه وام‌های خارجی غالباً از نوع ربوی است، این مصوبه شامل تشویق به اخذ وام ربوی نیز می‌شود. از این رو، تشویق به تدارک منابع مالی وام‌ها از جهت شمول نسبت به وام‌های ربوی مغایر با موازین شرع است.

دیدگاه عدم مغایرت

گرچه جزء (ب) بند (۱) ماده (۲۰) این مصوبه به منظور تحقق اهداف این پروتکل طرف‌های متعاقد را تشویق به اخذ وام کرده است، لیکن بدیهی است که هر کشوری باید با رعایت قوانین و مقررات خود نسبت به اخذ وام اقدام کند. لذا با توجه به ممنوعیت اخذ وام ربوی در قوانین جمهوری اسلامی ایران، فرض اخذ وام ربوی موضوعاً منتفی است. بنابراین، با توجه به اینکه عمومیت واژه‌ی «وام‌ها» در این ماده با قوانین داخلی جمهوری اسلامی ایران تخصیص خورده و محدود به وام‌های غیر ربوی است، این ماده مغایرتی با موازین شرعی ندارد.

نظر شورای نگهبان

این مصوبه، مغایرتی با موازین شرع و قانون اساسی ندارد.

نظر نهایی شورای نگهبان

مصوبه مجلس در خصوص لایحه تصویب تشریفات (پروتکل) حفاظت از دریای خزر در برابر آلودگی ناشی از منابع و فعالیت‌های مستقر در خشکی الحاقی به کنوانسیون چهارچوب حفاظت از محیط زیست دریایی دریای خزر، مغایر با موازین شرع و قانون اساسی شناخته نشد.